

MIELIPIIDE

15.5.2014

Työ- ja elinkeinoministeriö
Kirjaamo
PL 32
00023 VALTIONEUVOSTO
kuuleminen@tem.fi

Diaarinumero TEM/11/08.04.01/2014

FENNOVOIMA OY:N HAKEMUS VALTIONEUVOSTON 6.5.2010 ANTAMAN YDINENERGIALAIN
MUKAISEN PERIAATEPÄÄTÖKSEN TÄYDENTÄMISEKSI

Fennovoima Oy:n ydinvoimalan rakentamishanke Pyhäjoelle ei ole yhteiskunnan kokonaisedun mukainen. Asiaa valmisteltaessa ja päätöksiä tehtäessä on syytä arvioida kriittisesti mm. seuraavia asioita:

Sähkön tarve

- 1200 MW sähkötehosta ehkä vain noin 600 MW jää suomalaisille osakkaille, koska kiinnostusta Fennovoiman osakkuuteen ei kustannus tms. riskeistä johtuen näytä löytyvän.
- 600 MW tuottamista varten ei ole kannattavaa rakentaa ydinvoimalaa.
- Suuri osa osakkaista, joiden investointihankkeilla hanketta perusteltiin v. 2009, on vetäytynyt. Alkuperäisen PAP-hakemuksen s. 76 mainitaan osakkaiden investoinneista: AGA -ilmakaasutehdas Torniossa, Boliden – Valulinjan uudistus ja tuotantokapasiteetin laajennus Kokkolassa, Outokumpu – Ferrokromin tuotantokapasiteetin laajennus Torniossa, SOK – Palvelukeskuksen käynnistäminen Kajaanissa, Valio – Tehtaan laajennus Seinäjoella ja meijerin laajennus Jyväskylässä. Mainituista viidestä osakkaasta mukana on enää 60 %; Outokumpu ja Valio. Muuttunut tarve tulee huomioida päätöksen teossa.
- Järkevämpi tuottaa sähköä kestävämmillä tuotantotavoilla mm. aurinkoenergialla.
- Energiatehokkus ja sähkön säästö vaikuttavat merkittävästi tarpeeseen.
- Onko Fennovoiman mahdollisesti tuottamalle energialle lainkaan tarvetta, jos Olkiluoto 3 joskus valmistuu?

- Kannattaako Suomessa tuottaa ydinvoimalla sähköä vientiin, jolloin Suomi kantaa kaikki riskit ja huolehtii korkea-aktiivisen ydinjätteen loppusijoituksesta
- Ydinvoima on vanhaa teknologiaa, jota tullaan korvaamaan uuden sukupolven sähköntuotantotavoilla. Olisi syytä pysyä kehityksessä mukana, jotta voimme varmistaa osaamisen ja työpaikkojen syntymisen kehittyville aloille.

Riskejä

- Hankkeen jatkuva viivästyminen aiheuttaa osakkaille merkittävän taloudellisen riskin.
- Ydinvoiman hyväksyttävyyden väheneminen, joka saattaa energiantuotantotapana vaikuttaa negatiivisesti sitä tuotannossa käyttävän yrityksen tuotteiden myyntiin.
- Kunnallisten energialaitosten suhteellisen suuri osuus omistajakunnassa siirtää hankkeen riskit kuntalaisille ja pahimmillaan vaikuttaa peruspalveluiden tuottamiseen. Ei siis välttämättä tue kuntien taloutta, kuten yleispiirteisissä selvityksissä väitetään.
- Ympäristöriskit; Perämeren pilaantuminen, vaikutukset linnustoon, päästöt ilmaan ja veteen, uhanalaisten kasvien ja eläinlajien vaarantuminen.
- Päästöt veteen ja ilmaan häiriötilanteissa
- Jos paras käyttökelpoinen tekniikka on käytössä, miksi päästöt ilmaan ovat olemassa olevia ydinvoimalaitoksia suuremmat?
- Alkuperäistä periaatepäätöstä tehtäessä ei ole otettu riittävästi huomioon sijaintipaikan sopivuutta. Hankikiven niemi on epäsovelias paikka ydinvoimalalle mm. mataluuden ja ahtojäiden vuoksi.
- Maa- ja vesialueen hankinnan epäonnistuminen. Käsittääksemme Fennovoimalla ei ole omistuksessaan muuta maa-aluetta kuin yksi pieni kesämökkitalon tontti. Muut sopimukset perustuvat vuokrasuhteeseen ja/tai kiinteistökaupan esisopimukseen.
- Vaikutukset muiden elinkeinojen harjoittamiseen, mainetekijät ym.
- Onnettomuustilanteet; Mankala-yhtiön vastuukyky?
- Investointiin käytettyjen varojen päätyminen Suomen ulkopuolelle ja siten poistuminen kansantalouden kierrosta. Työllistämme ehkä itä-eurooppalaisia suomalaisten sijasta.
- Korkea-aktiivisen ydinjätteen loppusijoituspaikan puuttuminen voi johtaa siihen, että pakkotilanteessa jätteet on sijoitettava laitospaikkakunnalle.
- Fennovoima tukeutuu liiaksi Posivaan ydinjätteen loppusijoituksessa, vaikka on todennäköistä, että Posiva ei suostu ottamaan osakkaaksi tai muuten hoitaakseen kilpailijan tuottamaa ydinjätettä.
- Merkittävä ulkomaalaisomistus strategisella ydinvoima-alalla on riski.
- Fennovoiman ydinvoimahanke lisää riippuvuutta Venäjältä, koska Rosatom suurimpana yksittäisenä osakkaana toimittaa myös ydinreaktorin, uusiokäsitellyn ydinpolttoaineen, pääasiallisen rahoituksen ym. Tilanne muuttunut oleellisesti alkuperäisestä periaatepäätöksestä, jossa hanketta perusteltiin Venäjä-riippuvuuden

vähentämisellä.

- Rosatomin osuus Fennovoimasta kerrottu rajatun osakassopimuksella max. 50 % :iin Fennovoimasta. Voiko Rosatom hankkia lisää määräysvaltaa, hankkimalla omistusta Voimaosakeyhtiö SF:stä?
- Uraani
- Uusi laitostyyppi
- Osaaminen
- Omistus pohjaan muutokset ja niistä aiheutuvat rahoitus- ym. riskit
- Vakaa hinta ei tarkoita välttämättä edullista hintaa.
- Sähkön markkinahinnan ennakoimattomuus voi aiheuttaa sen, että investoinnin valmistuttua Fennovoiman ydinvoimalan tuottama sähkö on huomattavasti pörssisähköä kalliimpaa.
- Hankkeen pitkä suunnittelu- ja rakennusvaihe lisää hintariskiä entisestään.

Oikeudellisia seikkoja

- Periaatepäätöksen täydentäminen Ydinenergialaissa tuntematon käsite ja siten pidettävä lainvastaisena.
- Päätöksissä ennakkotapauksen luonne, joka vaikuttaa ratkaisuihin pitkälle tulevaisuuteen.
- Kansalaisten yhdenvertaisuusperiaate ja oikeusturva jää liian vähälle huomiolle.
- Vaikutta kansalaisten luottamukseen viranomaisia ja päättäjiä kohtaa.
- Perustuslaillisten oikeuksien vastainen hanke.
- Maa- ja vesialueiden pakkolunastuksen oikeudelliset edellytykset eivät täyty miltään kannalta.
- Eri viranomaisissa hakemuksia vireillä vanhentuneilla tiedoilla; mm. vesilupahakemukset vanhalla YVA:lla ja periaatepäätöksellä. Kansalaisten voitava ottaa kantaa ajantasaisin tiedoin.
- Kansalaiset joutuvat käytännössä suorittamaan viranomaisten tehtäviä, koska muuten valtaosa puutteista näyttää jäävän huomioimatta.
- Fennovoima Oy on ilmoittanut tehneensä investointipäätöksen vaiheessa, jossa Ydinenergialain mukaan ei sitoumuksia ei vielä mahdollista tehdä, jotta ei eduskunnan vapaus harkita asiaa ei vaarantuisi.
- Pyhäjoella ei kuultu kuntalaisia, vaikka useita vaatimuksia kansanäänestyksestä esitettiin.

Vaihtoehdottomuus

- Energian tuotantoa tarkastelu liian suppeasti ja energiateollisuuden näkökulmasta
- Ei nähdä mahdollisuuksia, joita yhteiskunnan kokonaisedulle aiheutuisi vaihtoehtoisista energiantuotantomuodoista ja niiden tekniikoiden kehittämisestä sekä työllistävästä vaikutuksesta.
- Ei osata korjata kurssia, vaikka näköpiirissä riskejä
- Ennakkoasenne vielä monin paikoin hyvin negatiivinen uusia energiantuotantomuotoja kohtaan

- 10 energia-alan professoria julkaisi selvityksen, jonka mukaan uusiutuvan energiantuotannon vaikutukset ovat mittavat työllisyyden ja talouden näkökulmasta.
- Energiateollisuudella liian suuri valta ajaa omaa etuaan.
- Mikäli olisi välttämätöntä rakentaa ydinvoimaa, se olisi syytä sijoittaa alueille, joissa on valmis laitospaikka ja mahdollisuus tuottaa kaukolämpöä.

Yleinen mielipide on muuttunut selvästi ydinvoimakriittisemmäksi. Kannatamme uusien työpaikkojen luomista Raahen Seutukuntaan ja koko maahan. Ydinvoimahankkeesta liian suuri osuus tulee toteutettua muiden kuin suomalaisten toimesta. Eduskunnan on tuettava omilla päätöksillään energian tuottamista pienemmissä yksiköissä ja kestäväällä tavalla, jolloin siitä hyötyvät paikalliset yritykset ja työntekijät.

Emme näe Fennovoima Oy:n ydinvoimahanketta Hanhikiven niemellä millään perusteella yhteiskunnan kokonaisedun mukaisena, joten periaatepäätöksen täydennys tulee hylätä.

Soili ja Jari Kauppila
Parhalahti